ปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบริบาลจังหวัดชลบุรี

Factors Affecting Student Retention in Caregiver Education in Chonburi Province

ศิริรัตน์ ไฟเฟอร์[1], วรัญญา เดชพงษ์[2*], ธนสร กิรัมย์[3] และ ประวิทย์ พุ่มพา[4]

Sirirat Pfeifer[1], Waranya Dathpong[2*], Tanasorn Girum[3], and Prawit Phumpa[4]

คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Thailand

[*]*Corresponding author.* E-mail: waranya_da@rmutto.ac.th[2*]

Received August 23, 2026; **Revised** October 10, 2026; **Accepted** October 24, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความแตกต่างของการคงอยู่ในการเรียนบริบาล จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้เรียน 2) ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ และการคงอยู่ในการเรียนบริบาล และ 3) ศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีต่อการคงอยู่ในการเรียนบริบาล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนบริบาลจังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent Samples t-test, One-way ANOVA, Games-Howell, Simple Linear Regression Analysis และ Multiple Linear Regression Analysis โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้เรียนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ศึกษาในหลักสูตรแตกต่างกัน มีการคงอยู่ในการเรียนบริบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) แรงจูงใจในการเรียนบริบาล ($\bar{x}$ = 4.77, S.D. = 0.44) การรับรู้คุณค่าจากการเรียนบริบาล ($\bar{x}$ = 4.65, S.D. = 0.49) คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.72, S.D. = 0.46) และการคงอยู่ในการเรียนบริบาล ($\bar{x}$ = 4.58, S.D. = 0.44) อยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) เมื่อวิเคราะห์แยกตัวแปร แรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการคงอยู่ในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 18.30, 19.90 และ 23.90 ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ร่วมกัน ตัวแปรทั้งสามอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 26.20 (R^2 = .262; Adjusted R^2 = .257; F = 46.953, p < .001) โดยคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้มีอิทธิพลสูงที่สุด (β = .320, p < .001) รองลงมาคือแรงจูงใจในการเรียนบริบาล (β = .161, p = .011) ส่วนการรับรู้คุณค่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญเมื่อพิจารณาร่วมกับตัวแปรอื่น (β = .083, p = .280) ผลการวิจัยเสนอให้โรงเรียนบริบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้และการเสริมสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนความตั้งใจของผู้เรียนในการศึกษาให้สำเร็จหลักสูตร

คำสำคัญ: การคงอยู่ในการเรียน; แรงจูงใจในการเรียน; การรับรู้คุณค่า; คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้; โรงเรียนบริบาล

Abstract

This article aimed to (1) examine differences in caregiver–education student retention by demographic characteristics, (2) examine the levels of learning motivation, perceived value, quality of learning experience, and student retention, and (3) analyze the effects of learning motivation, perceived value, and quality of learning experience on student retention. This quantitative study collected questionnaire data from 400 students enrolled in caregiver schools in Chonburi Province. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, independent–samples t–test, one–way ANOVA, Games–Howell post hoc comparisons, simple linear regression, and multiple linear regression at the .05 significance level. The findings showed that (1) student retention differed significantly by sex, age, educational level, and length of study; (2) learning motivation (M = 4.77, SD = 0.44), perceived value (M = 4.65, SD = 0.49), quality of learning experience (M = 4.72, SD = 0.46), and student retention (M = 4.58, SD = 0.44) were all at the highest level; and (3) in separate regressions, motivation, perceived value, and learning–experience quality positively predicted retention, explaining 18.30%, 19.90%, and 23.90% of the variance, respectively. In the multiple–regression model, the three predictors jointly explained 26.20% of the variance (R^2 = .262; adjusted R^2 = .257; F = 46.953, p < .001). Quality of learning experience was the strongest predictor (β = .320, p < .001), followed by motivation (β = .161, p = .011), whereas perceived value was not significant when the predictors were considered simultaneously (β = .083, p = .280). These findings suggest that caregiver schools should prioritize high–quality learning experiences and sustained learner motivation to support students' intention to remain enrolled through program completion.

Keywords: student retention; learning motivation; perceived value; quality of learning experience; caregiver education

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และสาธารณสุขของหลายประเทศ โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุ ซึ่งทำให้ความต้องการบริการสุขภาพ การดูแลระยะยาว และบุคลากรที่มีความรู้และทักษะด้านการบริบาลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง องค์การอนามัยโลกระบุว่า การสูงวัยของประชากรทำให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ บริการดูแลระยะยาว และกำลังคนด้านสุขภาพให้มีจำนวนและสมรรถนะเพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้น

ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างรวดเร็ว จากอัตราการเกิดที่ลดลงและประชากรที่มีอายุยืนยาวขึ้น ข้อมูลในปี พ.ศ. 2567 ระบุว่า ประเทศไทยมีประชากรสูงอายุประมาณ 14.02 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ขณะที่ข้อมูลขององค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทยรายงานว่า ในปี ค.ศ. 2024 ประเทศไทยมีประชากรสูงอายุประมาณ 13.5 ล้านคน หรือร้อยละ 20.5 และคาดว่าสัดส่วนประชากรสูงอายุอาจเพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 31 ภายในปี ค.ศ. 2040

แนวโน้มดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการเตรียมกำลังคนด้านสุขภาพและการดูแลให้สามารถรองรับความต้องการของประชากรสูงอายุได้อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง

การเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุไม่ได้ส่งผลเฉพาะต่อความต้องการบริการทางการแพทย์ แต่ยังทำให้ความต้องการการดูแลกิจวัตรประจำวัน การฟื้นฟูสมรรถภาพ การดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิง และการสนับสนุนด้านสังคมและจิตใจเพิ่มขึ้น เมื่อโครงสร้างครอบครัวมีขนาดเล็กลง สมาชิกวัยแรงงานต้องทำงานนอกบ้าน และจำนวนผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพังเพิ่มขึ้น การพึ่งพาการดูแลจากสมาชิกในครอบครัวเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ บุคลากรด้านผู้ช่วยพยาบาลและงานบริบาลจึงมีบทบาทสำคัญในการดูแลกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยและผู้สูงอายุ เฝ้าสังเกตอาการเบื้องต้น ดูแลความสะอาดและความปลอดภัย สนับสนุนการเคลื่อนไหว และช่วยให้การดูแลผู้รับบริการมีความต่อเนื่องมากขึ้น

โรงเรียนบริบาล เป็นสถาบันสำคัญในการผลิตบุคลากรเข้าสู่ภาคบริการสุขภาพและการดูแล โดยมีหน้าที่พัฒนาความรู้ ทักษะวิชาชีพ เจตคติ และความพร้อมในการปฏิบัติงานผ่านการเรียนภาคทฤษฎี การฝึกปฏิบัติ และประสบการณ์ในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของโรงเรียนบริบาลไม่ควรพิจารณาเฉพาะจำนวนผู้สมัครเข้าเรียน แต่ต้องพิจารณาความสามารถของนักเรียนในการคงอยู่และเรียนจนสำเร็จหลักสูตรด้วย การลาออกกลางคันไม่เพียงส่งผลต่อโอกาสทางการศึกษาและการประกอบอาชีพของผู้เรียน แต่ยังส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาและความสามารถในการผลิตกำลังคนเข้าสู่ระบบสุขภาพ

การคงอยู่ในการเรียน (Student Retention) หมายถึง ความตั้งใจและความมุ่งมั่นของผู้เรียนที่จะศึกษาอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จหลักสูตร รวมถึงความพยายามในการเผชิญอุปสรรคและการไม่ถอนตัวออกจากการเรียนก่อนกำหนด ในการวิจัยครั้งนี้ การคงอยู่ในการเรียนไม่ได้หมายถึงอัตราการคงอยู่ที่คำนวณจากข้อมูลทะเบียนเท่านั้น แต่ครอบคลุมการรับรู้และเจตนาของนักเรียนเกี่ยวกับความตั้งใจเรียนต่อจนสำเร็จ ความมุ่งมั่นและความพากเพียร ตลอดจนความพร้อมในการนำความรู้และทักษะไปใช้ประกอบอาชีพ

Tinto (1975) อธิบายว่าการคงอยู่หรือการถอนตัวออกจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเดิมของผู้เรียน เป้าหมายทางการศึกษา ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน และประสบการณ์ที่ได้รับภายหลังเข้าศึกษา ผู้เรียนที่สามารถปรับตัวเข้ากับข้อกำหนดทางวิชาการ มีความสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับผู้สอนและเพื่อน และมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนกับเป้าหมายในอนาคต ย่อมมีแนวโน้มคงอยู่ในการศึกษามากขึ้น ในทางตรงกันข้าม ผู้เรียนที่รู้สึกแยกตัว ไม่ได้รับการสนับสนุน หรือเห็นว่าประสบการณ์การเรียนไม่สอดคล้องกับความคาดหวัง อาจมีความผูกพันและความตั้งใจเรียนต่อลดลง

สำหรับนักเรียนโรงเรียนบริบาล การคงอยู่ในการเรียนอาจได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย เนื่องจากผู้เรียนต้องเผชิญทั้งเนื้อหาด้านสุขภาพ การดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุ การฝึกทักษะปฏิบัติ ความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของผู้รับบริการ และการปรับตัวต่อบทบาทวิชาชีพ ปัจจัยประการแรกคือแรงจูงใจในการเรียนบริบาล ซึ่งเป็นพลังภายในและภายนอกที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเลือกเข้าเรียน กำหนดเป้าหมาย ใช้ความพยายาม และดำเนินการเรียนอย่างต่อเนื่อง นักเรียนอาจมีแรงจูงใจจากความสนใจในการดูแลผู้อื่น ความต้องการประกอบอาชีพด้านสุขภาพ ความมั่นคงของงาน รายได้ หรือการสนับสนุนจากครอบครัว

ปัจจัยประการที่สองคือการรับรู้คุณค่าจากการเรียนบริบาล ซึ่งเป็นการประเมินของผู้เรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับเวลา ค่าใช้จ่าย ความพยายาม และต้นทุนอื่นที่ต้องใช้ในการศึกษา นักเรียนที่เห็นว่าหลักสูตรช่วยเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ ให้ความรู้และทักษะที่นำไปใช้ได้จริง และมีความคุ้มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ย่อมมีแนวโน้มทุ่มเทและเรียนต่อมากขึ้น

ปัจจัยประการที่สามคือคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมประสบการณ์จากการจัดการเรียนการสอน การสื่อสารของผู้สอน สื่อและอุปกรณ์ กิจกรรมฝึกปฏิบัติ สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ตลอดจนการสนับสนุนจากสถานศึกษา การเรียนบริบาลจำเป็นต้องอาศัยทั้งความรู้ทางทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ นักเรียนจึงต้องได้รับคำอธิบายที่ชัดเจน มีโอกาสฝึกทักษะอย่างเพียงพอ ได้รับข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ และรู้สึกปลอดภัยในการถามคำถามหรือขอความช่วยเหลือ

จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ที่อยู่อาศัย การแพทย์และบริการสุขภาพ อีกทั้งเป็นส่วนหนึ่งของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย การเติบโตของพื้นที่ทำให้มีความต้องการบุคลากรด้านสุขภาพและการดูแลเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกัน ตลาดแรงงานที่มีทางเลือกหลากหลายอาจทำให้นักเรียนบางส่วนตัดสินใจเข้าสู่การทำงานก่อนสำเร็จหลักสูตร การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจคงอยู่ของนักเรียนโรงเรียนบริบาลในจังหวัดชลบุรีจึงมีความสำคัญต่อการวางแผนผลิตและรักษากำลังคนด้านการดูแล

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับการคงอยู่ในการเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการในบริบทมหาวิทยาลัยหรือการศึกษาระดับอุดมศึกษา ขณะที่โรงเรียนบริบาลมีลักษณะเฉพาะด้านระยะเวลาของหลักสูตร ความหลากหลายของพื้นฐานผู้เรียน การเน้นทักษะวิชาชีพ และการฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้ งานวิจัยที่นำแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้มาวิเคราะห์ร่วมกันในบริบทโรงเรียนบริบาลยังมีจำนวนจำกัด การวิจัยนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยศึกษาทั้งระดับของปัจจัย ความแตกต่างตามลักษณะประชากรศาสตร์ อิทธิพลของแต่ละปัจจัย และอิทธิพลร่วมของปัจจัยที่มีต่อการคงอยู่ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบริบาลจังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของการคงอยู่ในการเรียนบริบาล จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้เรียน
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ และการคงอยู่ในการเรียนบริบาล
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในการเรียนบริบาล

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาครั้งนี้กำหนดปัจจัยสำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียนบริบาล การรับรู้คุณค่าจากการเรียนบริบาล คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ และการคงอยู่ในการเรียนบริบาล โดยพิจารณาร่วมกับลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้เรียน เพื่ออธิบายความแตกต่างและอิทธิพลที่มีต่อการคงอยู่ในการเรียน

1. แรงจูงใจในการเรียนบริบาล ครอบคลุมแรงจูงใจด้านเป้าหมายทางอาชีพ ความสนใจส่วนบุคคล และการสนับสนุนและความมุ่งมั่น แรงจูงใจเป็นแรงผลักดันให้ผู้เรียนรักษาความพยายามและความต่อเนื่องในการเรียน งานของ Lee and Song (2022) พบว่าปัจจัยเชิงแรงจูงใจและคุณค่าของงานเรียนมีผลต่อ learning persistence ขณะที่ Edge and Gladstone (2022) สรุปว่าความมั่นใจความสามารถรับรู้ของตนเอง และแรงจูงใจมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนพยาบาลคงอยู่ในหลักสูตร

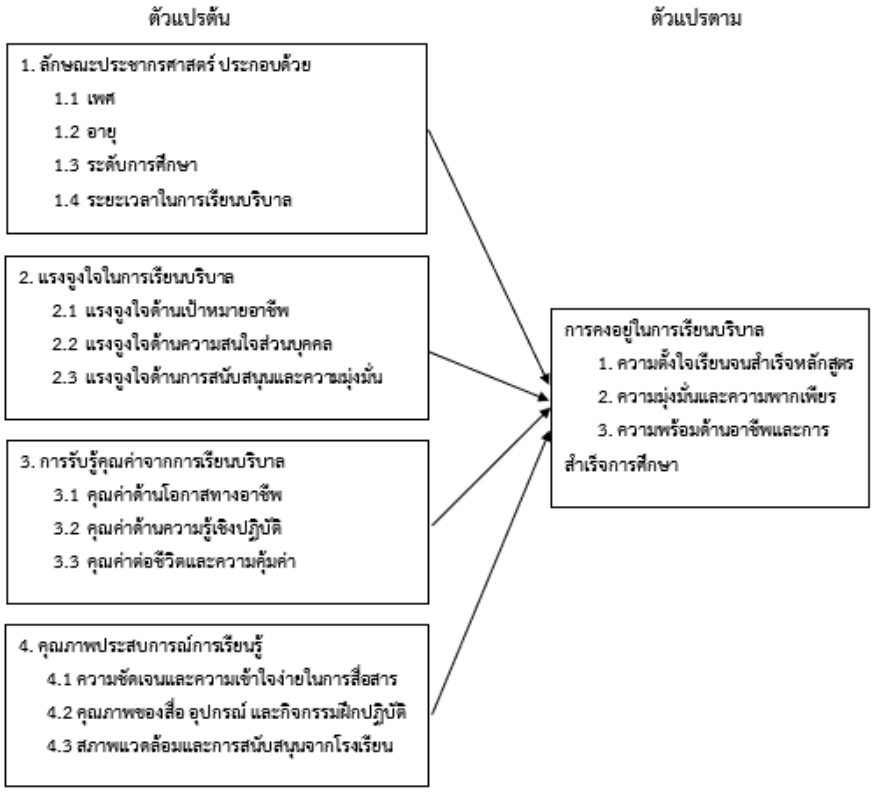
2. การรับรู้คุณค่าจากการเรียนบริบาล ครอบคลุมคุณค่าด้านโอกาสในการประกอบอาชีพ การนำความรู้ไปใช้จริง และความคุ้มค่าและความสำคัญต่อชีวิต การรับรู้คุณค่าช่วยให้ผู้เรียนประเมินว่าการลงทุนด้านเวลา ความพยายาม และค่าใช้จ่ายมีความหมายต่อเป้าหมายของตน โดย Lee and Song (2022) พบว่าคุณค่าของงานเรียนมีผลเชิงบวกต่อความพากเพียรในการเรียน

3. คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ ครอบคลุมการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย คุณภาพสื่อ อุปกรณ์และกิจกรรมฝึกปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมและการสนับสนุนจากสถานศึกษา งานวิจัยด้านการศึกษาพยาบาลชี้ว่าการสนับสนุนทางวิชาการ การเชื่อมโยงกับสถาบัน และประสบการณ์ระหว่างการเรียนมีความสำคัญต่อความสำเร็จและการคงอยู่ (Edge & Gladstone, 2022; Hovdhaugen et al., 2023; Mingo & Wolf, 2024).

4. การคงอยู่ในการเรียนบริบาล หมายถึง ความตั้งใจและพฤติกรรมที่สะท้อนการเรียนต่อจนสำเร็จหลักสูตร ประกอบด้วยความตั้งใจเรียนต่อจนสำเร็จ ความมุ่งมั่นและการไม่ลาออกกลางคัน และความพร้อมในการประกอบอาชีพและเรียนให้สำเร็จ งานร่วมสมัยในหลักสูตรพยาบาลสะท้อนว่าการคงอยู่เป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้เรียน ความผูกพัน เป้าหมาย การบูรณาการกับสถาบัน และการสนับสนุนที่ได้รับ (Sweetman et al., 2023; Hovdhaugen et al., 2023)

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้กำหนดให้ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ศึกษาในหลักสูตร เป็นตัวแปรสำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างของการคงอยู่ในการเรียน ส่วนแรงจูงใจในการเรียนบริบาล การรับรู้คุณค่าจากการเรียนบริบาล และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้เป็นตัวแปรอิสระ และการคงอยู่ในการเรียนบริบาลเป็นตัวแปรตาม ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนบริบาลจังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน การรับรู้คุณค่า คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ และการคงอยู่ในการเรียน เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดและพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ครอบคลุมข้อมูลทั่วไป แรงจูงใจในการเรียนบริบาล การรับรู้คุณค่าจากการเรียนบริบาล คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ และการคงอยู่ในการเรียนบริบาล

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นโดยรวมอยู่ที่ 0.851 เป็นค่าที่ยอมรับได้ หลังจากนั้นจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนโรงเรียนบริบาลจังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ การสำรวจดำเนินการในปีการศึกษา 2568–2569 โดยเผยแพร่แบบสอบถามออนไลน์แก่ผู้เรียนตามเกณฑ์คัดเข้าและตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบก่อนนำข้อมูลเข้าสู่การวิเคราะห์

ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การรักษาความลับของข้อมูล และขอความยินยอมจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่ได้รับถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และผู้ตอบสามารถยุติการตอบแบบสอบถามได้ทุกเมื่อโดยไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งนี้ การใช้แบบสอบถามออนไลน์แม้ช่วยให้เข้าถึงผู้ตอบได้สะดวกและรวดเร็ว แต่อาจมีข้อจำกัดจากการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ความสมัครใจในการตอบ และความเป็นไปได้ของอคติจากการตอบด้วยตนเอง จึงควรพิจารณาข้อจำกัดดังกล่าวในการตีความผลและการนำผลการวิจัยไปอ้างอิงกับประชากรในบริบทอื่น

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามและระดับความคิดเห็นของตัวแปรที่ศึกษา ทดสอบสมมติฐานด้วย Independent Samples t-test, One-way ANOVA และ Games-Howell สำหรับความแตกต่างตามลักษณะประชากรศาสตร์ ใช้ Simple Linear Regression Analysis เพื่อทดสอบอิทธิพลของแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้แยกตัวแปร และใช้ Multiple Linear Regression Analysis เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลร่วมของตัวแปรอิสระทั้งสาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิเคราะห์การถดถอยในการวิจัยครั้งนี้ใช้เพื่ออธิบายความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ทางสถิติระหว่างตัวแปร มิได้ใช้เพื่อยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาความแตกต่างของการคงอยู่ในการเรียนบริบาล จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้เรียน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 400)

ลักษณะ	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	127	31.80
	หญิง	273	68.20
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	26	6.50
	20–25 ปี	150	37.50
	มากกว่า 25 ปี	224	56.00
ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนปลาย	240	60.00
	ปวช.	100	25.00
	ปวส.	40	10.00
	ปริญญาตรี	20	5.00
ระยะเวลาที่ศึกษา	น้อยกว่า 3 เดือน	175	43.75
	3–6 เดือน	90	22.50
	มากกว่า 6 เดือน	135	33.75

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.20 มีอายุมากกว่า 25 ปี จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และมีระยะเวลาที่ศึกษาในหลักสูตรน้อยกว่า 3 เดือน จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการคงอยู่ในการเรียนบริบาล จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

ลักษณะ	สถิติ	ค่าสถิติ	p-value	ผล
เพศ	t-test	t = -3.000	.003*	แตกต่าง
อายุ	ANOVA	F = 10.278	< .001*	แตกต่าง
ระดับการศึกษา	ANOVA	F = 13.933	< .001*	แตกต่าง
ระยะเวลาที่ศึกษา	ANOVA	F = 5.003	.007*	แตกต่าง

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ศึกษาในหลักสูตรแตกต่างกัน มีการคงอยู่ในการเรียนบริบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบความแตกต่างด้านเพศ (t = -3.000, p = .003) อายุ (F = 10.278, p < .001) ระดับการศึกษา (F = 13.933, p < .001) และระยะเวลาที่ศึกษา (F = 5.003, p = .007)

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Games-Howell

ตัวแปร	คู่ที่แตกต่างกัน	Mean Diff.	p-value
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี – 20–25 ปี	0.39909	< .001*
	ต่ำกว่า 20 ปี – มากกว่า 25 ปี	0.38523	< .001*
ระดับการศึกษา	ม.ปลาย – ปวส.	-0.33704	< .001*
	ม.ปลาย – ปริญญาตรี	-0.32037	< .001*
	ปวช. – ปวส.	-0.43222	< .001*
	ปวช. – ปริญญาตรี	-0.41556	< .001*

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการคงอยู่ในการเรียนบริบาลเป็นรายคู่ ด้านอายุพบว่าผู้เรียนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีมีการคงอยู่ในการเรียนสูงกว่าผู้เรียนอายุ 20–25 ปี และมากกว่า 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับระดับการศึกษา พบว่า ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับ ปวช. มีการคงอยู่ในการเรียนต่ำกว่าผู้เรียนระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ และการคงอยู่ในการเรียนบริบาล

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนจำแนกตามตัวแปรและองค์ประกอบ

ตัวแปร/องค์ประกอบ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
แรงจูงใจในการเรียนบริบาล	4.77	0.44	มากที่สุด
การรับรู้คุณค่า	4.65	0.49	มากที่สุด
คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้	4.72	0.46	มากที่สุด
การคงอยู่ในการเรียนบริบาล	4.58	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ศึกษาและการคงอยู่ในการเรียนบริบาลอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยแรงจูงใจในการเรียนบริบาลมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.77, S.D. = 0.44) รองลงมาคือคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.46) การรับรู้คุณค่า ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.49) และการคงอยู่ในการเรียนบริบาล ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.44) ตามลำดับ โดยคะแนนการคงอยู่ในการเรียนบริบาลในที่นี้สะท้อนระดับความตั้งใจและความมุ่งมั่นที่จะเรียนต่อจนสำเร็จหลักสูตรตามข้อคำถาม มิใช่สัดส่วนผู้เรียนที่คงอยู่จริงจากข้อมูลทะเบียน

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีต่อการคงอยู่ในการเรียนบริบาล

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย

ปัจจัย	B	Beta	t	p	R	R^2	F
แรงจูงใจ	.428	.428	9.455	< .001	.428	.183	89.406
การรับรู้คุณค่า	.401	.447	9.956	< .001	.447	.199	99.131
คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้	.465	.489	11.173	< .001	.489	.239	124.844

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยทั้ง 3 ด้านมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการคงอยู่ในการเรียนบริบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้มีอิทธิพลสูงที่สุด (β = .489, p < .001) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของการคงอยู่ในการเรียนได้ร้อยละ 23.90 (R^2 = .239) รองลงมาคือ การรับรู้คุณค่า (β = .447, p < .001) อธิบายได้ร้อยละ 19.90 (R^2 = .199) และแรงจูงใจในการเรียน (β = .428, p < .001) อธิบายได้ร้อยละ 18.30 (R^2 = .183) ตามลำดับ จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ว่าแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในการเรียนบริบาล

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตัวแปร	B	S.E.	Beta	t	p	Tolerance	VIF
Constant	2.035	.221	–	9.206	< .001	–	–
แรงจูงใจ	.161	.063	.161	2.545	.011	.463	2.161
การรับรู้คุณค่า	.074	.069	.083	1.082	.280	.319	3.134
คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้	.304	.066	.320	4.582	< .001	.382	2.617

จากตารางที่ 6 พบว่า เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้งสามร่วมกัน แบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการคงอยู่ในการเรียนได้ร้อยละ 26.20 (R^2 = .262; Adjusted R^2 = .257; F = 46.953, p < .001) โดยคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้มีอิทธิพลสูงที่สุด (β = .320, p < .001) รองลงมาคือแรงจูงใจ (β = .161, p = .011) ส่วนการรับรู้คุณค่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาร่วมกับตัวแปรอื่น (β = .083, p = .280) n = 400; R = .512; R^2 = .262; Adjusted R^2 = .257; S.E. = .375; F = 46.953; p < .001; Durbin–Watson = 1.903

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาความแตกต่างของการคงอยู่ในการเรียนบริบาล จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้เรียน

ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ศึกษาในหลักสูตรแตกต่างกัน มีการคงอยู่ในการเรียนบริบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ย 4.488 และเพศหญิง 4.627 ($t = -3.000$, $p = .003$) อายุแตกต่างกัน ($F = 10.278$, $p < .001$) ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ($F = 13.933$, $p < .001$) และระยะเวลาที่ศึกษาแตกต่างกัน ($F = 5.003$, $p = .007$) ผลดังกล่าวสอดคล้องกับมุมมองร่วมสมัยที่เห็นว่าการคงอยู่ของผู้เรียนวิชาชีพสุขภาพสัมพันธ์กับคุณลักษณะพื้นฐาน การปรับตัว และบริบทการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเผชิญ (Hovdhaugen et al., 2023; Toyinbo et al., 2023). การตีความความแตกต่างดังกล่าวจึงหมายถึงความแตกต่างของคะแนนความตั้งใจคงอยู่ในการเรียนที่วัด ณ เวลาสำรวจ ไม่ใช่ความแตกต่างของอัตราการลาออกหรือการคงอยู่จริงในระยะยาว

การเปรียบเทียบรายคู่ด้วย Games–Howell พบว่า ผู้เรียนอายุต่ำกว่า 20 ปีมีการคงอยู่สูงกว่ากลุ่มอายุ 20–25 ปีและมากกว่า 25 ปี ขณะที่สองกลุ่มหลังไม่แตกต่างกัน สำหรับระดับการศึกษา ผู้เรียนระดับ ปวส. และปริญญาตรีมีการคงอยู่สูงกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายและ ปวช. สอดคล้องงานของ Edge and Gladstone (2022) พบว่าการสนับสนุนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความมั่นใจ และแรงจูงใจมีส่วนต่อการคงอยู่ ขณะที่ Hovdhaugen et al. (2023) ชี้ว่าบริบทสถาบันและกระบวนการบูรณาการของนักศึกษาพยาบาลมีบทบาทต่อการคงอยู่หรือการออกจากหลักสูตร

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ และการคงอยู่ในการเรียนบริบาล

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการเรียนบริบาล ($\bar{X}$ = 4.77, S.D. = 0.44) การรับรู้คุณค่าจากการเรียนบริบาล ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.49) คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.46) และการคงอยู่ในการเรียนบริบาล ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.44) อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด แสดงว่าผู้เรียนมีทั้งเป้าหมายและแรงผลักดัน เห็นประโยชน์ของการเรียน และรับรู้ประสบการณ์การเรียนในทางบวก ซึ่งเป็นพื้นฐานของความมุ่งมั่นที่จะเรียนจนสำเร็จ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ Lee and Song (2022) ที่พบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจและคุณค่าของงานเรียนมีผลต่อความพากเพียรในการเรียน และสอดคล้องกับ Edge and Gladstone (2022) ที่ชี้ว่าความมั่นใจ การรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจ และการเชื่อมโยงกับสถาบันเป็นองค์ประกอบสำคัญของการคงอยู่ของนักศึกษาพยาบาล

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในการเรียนบริบาล

ผลการวิเคราะห์แยกตัวแปรพบว่า แรงจูงใจในการเรียนบริบาลมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการคงอยู่ ($\beta = .428$, $p < .001$; $R^2 = .183$) การรับรู้คุณค่ามีอิทธิพลเชิงบวก ($\beta = .447$, $p < .001$; $R^2 = .199$) และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้มีอิทธิพลเชิงบวกสูงที่สุดเมื่อวิเคราะห์แยกตัวแปร ($\beta = .489$, $p < .001$; $R^2 = .239$) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 2–4

เมื่อวิเคราะห์ร่วมกัน ตัวแปรทั้งสามสามารถอธิบายความแปรปรวนของการคงอยู่ในการเรียนได้ร้อยละ 26.20 (R^2 = .262; Adjusted R^2 = .257; F = 46.953, p < .001) โดยคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้มีอิทธิพลสูงที่สุด (β = .320, p < .001) รองลงมาคือแรงจูงใจในการเรียนบริบาล (β = .161, p = .011) ส่วนการรับรู้คุณค่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญเมื่อพิจารณาร่วมกับตัวแปรอื่น (β = .083, p = .280) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการวิจัยเป็นการสำรวจแบบภาคตัดขวาง ผลการถดถอยดังกล่าวควรตีความเป็นความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ทางสถิติ และไม่เพียงพอสำหรับสรุปความเป็นเหตุเป็นผลระหว่างตัวแปร

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานของ Mingo and Wolf (2024) และการศึกษาการสนับสนุนผู้เรียนพยาบาลที่พบว่าคุณภาพการสนับสนุนและประสบการณ์การเรียนสามารถส่งเสริมความสำเร็จและการคงอยู่ได้ รวมทั้งสอดคล้องกับ Lee and Song (2022) ในประเด็นแรงจูงใจและความพากเพียร อย่างไรก็ตาม ผลที่การรับรู้คุณค่าไม่คงนัยสำคัญในแบบจำลองพหุคูณสะท้อนว่า เมื่อควบคุมแรงจูงใจและประสบการณ์การเรียนแล้ว ผลของคุณค่าอาจมีความทับซ้อนกับปัจจัยอื่น จึงควรตีความในฐานะผลเชิงสัมพันธ์ของแบบจำลองนี้ ไม่ใช่การปฏิเสธความสำคัญของคุณค่าที่ผู้เรียนรับรู้

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ว่าการส่งเสริมการคงอยู่ควรเน้นการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้จริงและการเสริมสร้างแรงจูงใจ ควบคู่กับการทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของหลักสูตรผ่านประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพและการนำความรู้ไปใช้จริง

การอภิปรายผลเพิ่มเติมจากงานวิจัยร่วมสมัย พบว่าผลด้านแรงจูงใจและการคงอยู่สอดคล้องกับ Kelly et al. (2022) ซึ่งรายงานว่า ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยมีความเชื่อมโยงกับแรงจูงใจ ความเพลิดเพลินในการเรียน และการคงอยู่ของผู้เรียน สะท้อนว่าการสร้างเป้าหมาย ความผูกพัน และแรงสนับสนุนทางสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความตั้งใจเรียนต่อจนสำเร็จ สำหรับคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ Qvortrup and Lykkegaard (2022) ที่เสนอว่าสภาพแวดล้อมการศึกษา ระบบวิชาการ ระบบสังคม และการจัดการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการคงอยู่ในระดับอุดมศึกษา รวมถึง Edge and Gladstone (2022) และ Jeffreys (2022) ซึ่งชี้ว่าการสนับสนุนผู้เรียน การให้คำแนะนำ การสร้างความสัมพันธ์ และการออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมมีความสำคัญต่อการลดการออกกลางคัน โดยเฉพาะในบริบทการศึกษาด้านสุขภาพและการพยาบาล

ด้านการรับรู้คุณค่า Amado et al. (2023) พบว่าประสบการณ์ของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณค่า และการรับรู้คุณค่ามีบทบาทต่อการประเมินสถาบันการศึกษา ขณะที่ Chong et al. (2024) รายงานว่าปัจจัยด้านประสบการณ์และคุณค่าที่ผู้เรียนรับรู้มีความสำคัญต่อความพึงพอใจของนักศึกษาต่างชาติในมหาวิทยาลัยเอกชน ผลดังกล่าวสนับสนุนข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าการรับรู้คุณค่ามีอิทธิพลต่อการคงอยู่เมื่อวิเคราะห์แยกตัวแปร แม้เมื่อพิจารณาร่วมกับแรงจูงใจและคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้แล้วอิทธิพลเฉพาะของการรับรู้คุณค่าจะไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิต

นอกจากนี้ งานของ Termjai et al. (2024) ในวารสารศิลปการจัดการ พบว่าการบริหารวิชาการ โดยเฉพาะการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี สามารถพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

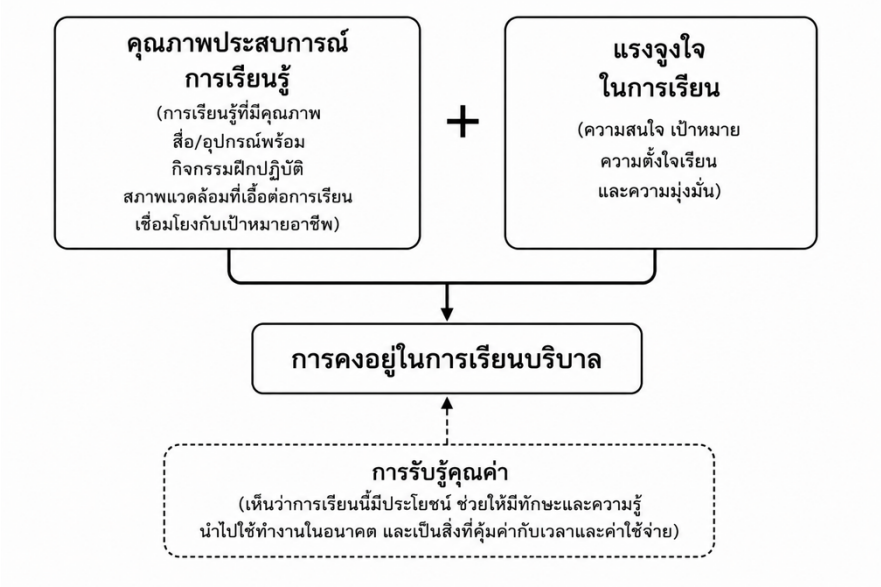
ได้ในระดับสูง จึงสนับสนุนแนวคิดว่าคุณภาพของการจัดการเรียนรู้และการสนับสนุนจากสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยยกระดับประสบการณ์ของผู้เรียนและเอื้อต่อการคงอยู่ในการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การคงอยู่ในการเรียนบริบาล มีความเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน การรับรู้คุณค่า และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยแยกกัน พบว่าทั้งสามปัจจัยมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการคงอยู่ในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้งสามร่วมกัน พบว่า คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในการเรียนมากที่สุด (β = .320, p < .001) รองลงมาคือ แรงจูงใจในการเรียน (β = .161, p = .011) ขณะที่การรับรู้คุณค่า ไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาร่วมกับปัจจัยอื่น (β = .083, p = .280)

ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนคงอยู่ในหลักสูตรบริบาลควรให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ควบคู่กับการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียน กล่าวคือ ผู้เรียนควรได้รับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีสื่อและอุปกรณ์ที่พร้อม ได้ฝึกปฏิบัติ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และสามารถเชื่อมโยงการเรียนกับเป้าหมายทางอาชีพ ขณะเดียวกันผู้เรียนควรมีความสนใจ มีเป้าหมาย มีความตั้งใจ และมีความมุ่งมั่นในการเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการคงอยู่ในการเรียนบริบาล ส่วนการรับรู้คุณค่านั้น หมายถึง การที่ผู้เรียนเห็นว่าการเรียนบริบาลมีประโยชน์ ช่วยเพิ่มความรู้และทักษะ สามารถนำไปใช้ในการทำงานในอนาคต และมีความคุ้มค่ากับเวลาและค่าใช้จ่ายนั้น มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในการเรียนเมื่อพิจารณาแยกตัวแปร แต่เมื่อพิจารณาร่วมกับคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้และแรงจูงใจในการเรียนแล้ว ไม่พบอิทธิพลเฉพาะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า กรอบดังกล่าวเป็นข้อสรุปเชิงประยุกต์จากความสัมพันธ์ทางสถิติของข้อมูลชุดนี้ โดยคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้และแรงจูงใจเป็นตัวแปรที่ยังคงมีนัยสำคัญเมื่อพิจารณาร่วมกัน ส่วนการรับรู้คุณค่ามีบทบาทสนับสนุนเมื่อพิจารณาแยกตัวแปร **คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ + แรงจูงใจในการเรียน ⟶ การคงอยู่ในการเรียนบริบาล** โดยการรับรู้คุณค่าเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สะท้อนว่าผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการเรียน ทั้งด้านการพัฒนาความรู้และทักษะ การนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต และความคุ้มค่ากับเวลาและค่าใช้จ่าย

ภาพที่ 2 ภาพแสดงองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบริบาลจังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ศึกษาแตกต่างกัน มีการคงอยู่ในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่แรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ และการคงอยู่ในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์แยกตัวแปร แรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า และคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการคงอยู่ แต่เมื่อวิเคราะห์ร่วมกัน คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้มีอิทธิพลสูงที่สุด รองลงมาคือแรงจูงใจ ส่วนการรับรู้คุณค่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแบบจำลองร่วมอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 26.20 (Adjusted R^2 = .257)

ผลการวิจัยจึงชี้ว่า การรักษาผู้เรียนให้อยู่จนสำเร็จหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับการออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การสนับสนุนผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และการเสริมสร้างแรงจูงใจและเป้าหมายทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ข้อเสนอเชิงปฏิบัติควรใช้ควบคู่กับการติดตามข้อมูลการคงอยู่จริงของผู้เรียนในระยะยาว เพื่อยืนยันว่าคะแนนความตั้งใจคงอยู่สามารถสะท้อนพฤติกรรมการเรียนต่อจนสำเร็จหลักสูตรได้เพียงใด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันสัมพันธ์กับความแตกต่างของการคงอยู่ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เช่น ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา การติดตามผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง และการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียนใหม่ ควรจัดการสนับสนุนให้เหมาะกับช่วงวัย พื้นฐานการศึกษา และระยะเวลาที่ผู้เรียนอยู่ในหลักสูตร โดยเฉพาะการติดตามในช่วงเริ่มต้นและช่วงเปลี่ยนผ่านของการเรียน

ผลจากวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าผู้เรียนประเมินแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ และการคงอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นโรงเรียนควรรักษาระดับดังกล่าว พร้อมติดตามความคิดเห็นของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการลดลงของแรงจูงใจและประสบการณ์การเรียนรู้ ควรสร้างแรงบันดาลใจด้านอาชีพ เชื่อมโยงบทเรียนกับการปฏิบัติงานจริง และทำให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าและประโยชน์ของทักษะที่ได้รับตลอดหลักสูตร

ผลจากวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าคุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุดเมื่อวิเคราะห์ร่วมกัน รองลงมาคือแรงจูงใจ โรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารที่ชัดเจน ความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์ กิจกรรมฝึกปฏิบัติ สภาพแวดล้อมสนับสนุน และการพัฒนาศักยภาพผู้สอน ควรจัดระบบสนับสนุนทางวิชาการและอาจมีระบบการให้คำปรึกษา รวมทั้งสร้างโอกาสฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่น มองเห็นเส้นทางอาชีพ และรักษาความมุ่งมั่นจนสำเร็จการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายพื้นที่การศึกษาไปยังโรงเรียนบริบาลในจังหวัดหรือภูมิภาคอื่น เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในการเรียนในบริบทที่แตกต่างกัน

2. ควรศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมที่อาจมีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในการเรียน เช่น การสนับสนุนทางสังคม ความผูกพันต่อสถานศึกษา ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ภาระทางการเงิน และความเครียดในการเรียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการอธิบายการคงอยู่ของผู้เรียน

3. ควรใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มกับผู้เรียน เพื่อศึกษาสาเหตุและประสบการณ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนต่อหรือการลาออกกลางคัน

4. ควรศึกษาการคงอยู่ของผู้เรียนแบบระยะยาว โดยติดตามผู้เรียนตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนสำเร็จหลักสูตร เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของแรงจูงใจ การรับรู้คุณค่า คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ และการคงอยู่ในแต่ละช่วงของการศึกษา

References

Amado, M., Guzmán, A., & Juarez, F. (2023). Relationship between perceived value, student experience, and university reputation: Structural equation modeling. *Humanities and Social Sciences Communications, 10*(1), Article 780. https://doi.org/10.1057/s41599-023-02272-y

Chong, P. Y., Kam, A. J. Y., & Tham, S. Y. (2024). Factors influencing international students' perceived value and satisfaction at private universities in Malaysia. *Tuning Journal for Higher Education, 11*(2), 255–334. https://doi.org/10.18543/tjhe.2592

Edge, D., & Gladstone, N. (2022). Exploring support strategies for improving nursing student retention. *Nursing Standard, 37*(9), 28–33. https://doi.org/10.7748/ns.2022.e11914

Hovdhaugen, E., Sweetman, R., & Thomas, L. (2023). Institutional scope to shape persistence and departure among nursing students: Re-framing Tinto for professional degrees. *Tertiary Education and Management,* 29, 107–121. https://doi.org/10.1007/s11233-022-09111-w

Jeffreys, M. R. (2022). Nursing student retention and success: Action innovations and research matters. *Teaching and Learning in Nursing, 17*(1), 137–146. https://doi.org/10.1016/j.teln.2021.06.010

Kelly, M., Willis, R., & Nieuwoudt, J. (2022). A sense of belonging at university: Student retention, motivation and enjoyment. *Journal of Further and Higher Education,* 46(3), 397–408. https://doi.org/10.1080/0309877X.2021.1955844

Lee, Y., & Song, H.–D. (2022). Motivation for MOOC learning persistence: An expectancy–value theory perspective. *Frontiers in Psychology, 13*, 958945. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.958945

Mingo, S. R., & Wolf, Z. R. (2024). Academic program enhancement supporting the success of undergraduate nursing students and graduates. *Journal of Professional Nursing, 53*, 8–15. https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2024.02.007

Qvortrup, A., & Lykkegaard, E. (2022). Study environment factors associated with retention in higher education. *Higher Education Pedagogies, 7*(1), 37–64. https://doi.org/10.1080/23752696.2022.2072361

Sweetman, R., Hovdhaugen, E., & Thomas, L. (2023). The (dis)integration of nursing students: Multiple transitions, fragmented integration and implications for retention. *Tertiary Education and Management, 29,* 79–92. https://doi.org/10.1007/s11233–022–09106–7

Termjai, P., Khattiyasuwan, S., Suriyasookprasert, P., Mungmee, S., & Songsang, W. (2024). The academic administrations affecting the management of active learning in basic educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Surin. *Arts of Management Journal, 8*(2), 415–427. https://so02.tci–thaijo.org/index.php/jam/article/view/269819

Tinto, V. (1975). Dropout from higher education: A theoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research, 45*(1), 89–125. https://doi.org/10.3102/00346543045001089

Toyinbo, P., Rugs, D., Nedd, N., Wang, X., Hall, K. S., Hyacinthe, M., & Cowan, L. (2023). Retention in nursing education and scholarship programs: Survival analysis of the Veterans Health Administration National Nursing Education Initiative Data. *Journal of Advanced Nursing, 79*(8), 3069–3081. https://doi.org/10.1111/jan.15655